

ה ת ו כ ן

לפי שעה

רוני סומק - 7 שורות על פלא הירקון

פתח דבר - אפרת מישורי

עמנואל יצחק לוי - ראש העיר, עופות חול, טיול בעיר

אפרת מישורי - אבות ישרון - ריאליזם תל אביבי

סתיו אתלן - פאקט, שדרות הר ציון

ניבי יהלום - שכנים, מתחת לבית

מאיה ויינברג - עיר, גינת כלבים, שיר בוקר

דין אהרוני רולנד - הרצל אמה, פנטה טונית

אילת הלפרן - בין ארבעה רחובות

בועז חזן, המלצרית, [בדמים קנה], פיליפינית מתחרפנת

יפית גרשון - אני לא אותה אישה

אורית אילן - הומלסים, בחזרה לאטיוד הפתיחה

ערן צלגוב - באר-שבע

אסתר וולק - טיוטה לאהבה

יעקב ביטון - [הייתי רוצה לחזור באור הזה]

לריסה מילר - הטחינה, חלום, עגבנייה,

ציוויליזציה, פלאפל

מרחב ישרון - סולו אופניים

שלומי חתוכה - בלוז

טל כהן בכור - תמונה

גל נאור - [חבורה של הומואיות נפגשו], [עורה עיר]

תמי כץ לוריא - על הבר בנחמה

אופיר משרקי - 11:11

אילן יוסף ברקוביץ' - הכנות לכתיבת שיר בזמן מצוק

רעואל שועלי - שיר טוב על עיר

ננו שבתאי - הדלקן, הבמאי

גל עוזן - שרת 48

עפרה שלו - זהו

חגי כנען - שינויים גדולים ושינויים קטנים

אפרת מישורי - עור עירוני, על עבודה של רונן רז

נועם ויסמן - לאחור יאוש

ליאת ניר כהנא - בגדים, מגדרנוזלי

דניאלה סער - בוגנוויליות

קרן שטטר - טרנספורמציה תאית

עיליי אשדות - ספירלה

ענת קרמין [איש חי בעיר]

לורן מילק - מונמרט, מקל גשם חם

חגית שורש - אורה בכריכה... אורה ישנה אצל מנחם

גל משיח - [כספומטים גוררים רגליים],

[באביב התארכו הימים]

תמונת השער:

רונן רז, 3/4 פרה, 1/4 חזיר, 131x90x20
מתוך סדרת פיסול רך בעור, "סילבר פארם" 2010

47 אפרת מישורי - גלות

שירה חרש - [ורד...], [עוד...], [קפה...], [בין כל המרפסות],

48 [שיר ללא רעם], [זה לא קרה]

49 שז - שיר לעוד מבקר ספרות

49 איתמר גריילסאמר - מעבר לגשר איילון

49 גילי סילמן אמויאל - מנגל עירוני

50 אלי שמואלי - ליד המדרכה

50 גלעד חי - המטפס

אלה נובק - שומר החומות (3 קטעים)

51 סביב הבלוק במעגלים

52 דפנה שחורי - קולנוע לב

52 דקלה סיון חיון - ג'אנק פוד

53 ענת רוסמן - השתקפות

54 גרעון שטוסל - יורד מהמונית

54 עידית יולוזי - [אתמול הייתי ב־tlv], [Black Friday]

ללה עומר - נחמני, תמונה עם ילד, [ערפל של צהריים]

55 אנטוניוני בתל אביב

56 אלפרד כהן - בירדמן, שיווי משקל

56 תמר רפאל - זמן לומר שלום

56 עמית זדקא - [אני רוצה לבכות...], [מורה ועוזב...], [מתי נגמר]

57 מיקה ויסלר - החלון ושברו

57 מירלה משה־אלבו - Global Warming

58 עורד מנדה־לוי - יפו-תל אביב (קטע)

62 ריטה קוגן - אלנבי, אפוקליפסה תל אביבית

62 דניאל וייל - נפל הברוש

יובל פז - אצטדיון הכדורגל, הגינה הציבורית,

63 יהודה המכבי 60

64 טל שמור - כזה מין, רמי השליך את הקוביות

ורד נמרוד - מהדולפינריום לכיוון יפו, תצפית בטון

65 לים, סוף יום, טיילת, מתוך "בלדה על שבע אחיות"

66 אילנית שרף ויגורסקי - ולמה אני לא, [מ ת חי לה]

67 רשימת המשתתפים והמשתתפות בגליון -

עבודות האמנות בגליון:

רונן רז - שער הגליון, ועמ' 39 ("עור עירוני", עור, עור ממוחזר

200x185x30 ס"מ, 2014) צילם רדי אליאס

ערן צלגוב - עמ' 22

יאב אפרתי - עמ' 26, 27, 71

התצלומים בגליון [אלא אם צוין אחרת] - מתוך ארכיוני המערכת והעורכת

סיסיניוס: מהי העיר אם לא האנשים?
 פלבאים: נכון, האנשים הם הם העיר
 ויליאם שקספיר, "קוריולאנוס", תרגם מאנגלית דורי פרנס)

רוני סומק

7 שורות על פלא הירקון

עוד מעט תשִׁלֵּף הָעִיר תֵּל אָבִיב כְּמוֹ אֶקְדָּח.
 מֵה שְׂיִבּוֹא מִפְּנוֹן הַיָּם יִתְחִיל בְּרוּחֹת חֲמוֹת
 וּבְרָחוֹבוֹת כְּבֵר יִדְבְּרוּ בְּשִׁקֵּט שֶׁל אַחֲרֵי הַיָּרִיֹּת.
 חֶבֶל שְׂאִין קָרְקֵס בְּעִיר הַזֹּאת,
 חֶבֶל שְׂאִין בּוֹלֵעַ חֲרָבוֹת, שְׂאִין קוֹסֵם, שְׂאִין פִּילִים, שְׂאִין הֶרְקוֹן,
 חֶבֶל שֶׁרֶק סִירָה אַחַת עוֹבְרָת, עֲכָשׁוּ שְׂאִי מֵרֵאָה לְמִישֶׁהִי לֹא מִכָּאן
 אֶת פְּלֵא הַיֶּרְקוֹן."

אולם הרעיונות לשימור לא נפלו על אוזניים קשובות, או שמי שהקשיב לא יכול היה לסייע. בי-2015 נסגר "קפה תמר" וביוני 2021, אחרי כמה שנים שבהן הפעילה קבוצת צעירים אופטימיים את המקום תחת השם "קפה רגע", נהרס הבניין, נעלם כלל היה, טרף לבלודוורים (להלן הגרפיטי שהנציח את רגעיו האחרונים).

אך האומנם נעלם? לאמיתו של דבר, לא היעלמות יש כאן אלא תעלומה. כפי שאמרת, אין יום שאיני חולף על פני אחד העם פינת שינקין, הנקודה שבה שכן בית הקפה ושנראית כיום כיעד מבוצר. באחת הפעמים שמתי לב לכך שעמודים וקורה בצד המזרחי הפונה לאחד העם, קיר דרומי הפונה לשינקין ועוד שני קירות פנימיים כלל לא נהרסו; להיפך, הם טוּיחוּ בטיח אפור, אולי כדי שלא יתפוררו, ודחפורים וערוויים חפרו מסביבם כמעצבים לבירינת תת קרקעי. איני מהנדס בניין, אפילו לא בנאי - ואולי משום כך אני כותב בחמש השנים האחרונות על תחנת קרליבך המופלאה ההולכת ונבנית בתערוכת של פליאה, יראה וסקרנות; לכן גם אין לי הסבר לאותם קירות שהושארו. האם ישנו כאן סימן להנצחה אפשרית? איני יודע. נמתין ונראה.

עור עירוני, הקליפה הרוחשת, המתנועעת, החיה של העיר. המרקם הזה הוא שעמד לפנינו כשהתחלנו את העבודה על הגליון. בטרם קורונה. ואז, היתה תחושה שירד חושך על האור, שהעור נכלא ושכל מה שנאצר בעניינו אינו רלוונטי וחלפה שנה. וכן, העור חי ורוחש כתמיד. האנשים ש"הם" הם העיר" פרצו את חומת היראה והבלתי רלוונטי התחוויר כרלוונטי. העיר תל אביב, סמל העירוניות בישראל מן הסתם, אוחות בחלק הארי של הטקסטים בגליון, אך לא ככולם. ולא תמיד צוין שמה. אבל היא כמשל, הרי עיר היא עיר היא עיר. ועור. ואין קרקס, ואין בולע חרבות או קוסם פילים ודרקון, וזה אולי חבל, כמו שאומר המשורר בקריצה בשירו שלהלן, אבל הפלא הוא בין האנשים כאמור, מישהו מראה למישהו, מישהו מרגיש, מישהו כותבת. קריאה מהנה.

תודה לאפרת מישורי, ולכל מי שתרם את חלקו בגליון הזה, וכמובן, לקוראים. ושתהיה שנה מבורכת.

עמית ישראלי-גלעד

רשימות מהתחתית.

בספריו (וגם בצירוריו) ובמיוחד בספרו עיר קטנה ואנשים בה מעט, הנציח נחום גוטמן את תל אביב, ואת אותם "מקומות שהיו ואינם", כמאמר השיר. "גמנסיה הרצליה" למשל, מונצחת בזיכרוני בזכותו, אף על פי שלא ראיתה מעולם.

את "קפה תמר" להבדיל, אושייה תל אביבית הידועה לרבים, בין היתר בגלל "גרה בשינקין" של רוה"מ החלופי כשעוד היה סתם יאיר לפיד, הכרתי מקרוב מאוד. כשלושה עשורים גרתי לא רחוק ממנו וחלפתי על פניו פעמיים ביום, ולפעמים אף יותר.

בימיו האחרונים, כשהריסתו הממששת ובאה לא הוטלה בספק, נשמעו קולות - בעיקר מבין יושבי הוותיקים - שקראו לשמר את בית הקפה ולהשאירו כמות שהוא, כנכס תרבותי-היסטורי. פריז למשל, דואגת לשמר בדקדקנות בתי קפה היסטוריים, תוך אזכור שמותיהם של הוגי דעות ואנשי תרבות ידועים שהסתופפו בהם במהלך מאתיים השנים האחרונות ועיינו ככל הנראה באותו תפריט.

מבחינה זו, הנצחת קפה תמר יכולה היתה להיות קלה במיוחד (אם כי אולי קשה מאוד, אם נחשוב על קשיותם הבלתי ניתנת להכחדה של כיסאות הפורמייקה, עוגות השמרים, הבייגלה-טוסט סתם העורקים ונס קפה ה"וינטג" המפורסם של המקום).